

بررسی مروری سبک های هویتی با رابطه والدی - فرزندی کودکان و نوجوانان

بی بی سونا بهلکه^۱، شهلا غیوری اردهائی^۲، مانا مرادعلیان^۳، رقیه ممشلی^۴

^۱ کارشناسی ارشد علوم تربیتی گرایش آموزش ابتدایی، دانشگاه آزاد واحد آزادشهر، ایران

^۲ کارشناسی آموزش ابتدایی، دانشگاه آزاد واحد گنبد کاووس، کارشناس ارزیابی عملکرد پیش دبستانی اداره آموزش و پرورش شهرستان گنبد کاووس (نویسنده مسئول)

^۳ کارشناسی ارشد علوم تربیتی گرایش آموزش و پرورش پیش دبستانی، دانشگاه آزاد واحد گنبد کاووس، ایران

^۴ کارشناسی علوم تربیتی، دانشگاه علمی کاربردی واحد علی آباد کتول، ایران

چکیده

زمینه و هدف: همواره خانواده نقش مهم و هستی بخش در رشد فرزندان داشته و یکی از مهم ترین محیط های موثر بر شکل گیری هویت و کیستی افراد به شمار می رود. هدف پژوهش حاضر بررسی مروری سبک های هویتی با رابطه والدی - فرزندی کودکان و نوجوانان بود. روش: روش تحقیق پیمایش است که با استفاده از با استفاده از کلید واژه های هویت و رابطه والد - فرزندی در پایگاهی اطلاعاتی فارسی و انگلیسی نظیر ایران داک، ایران مدکس، سید، مگ ایران، گوگل اسکالر و ساینس دایرکت و ... بین سال های ۱۳۸۰ تا ۱۳۹۹ با انتخاب ۴۵ مقاله مرتبط بررسی و انتخاب شد. یافته: در حوزه ی هویت مقیاس های اطلاعاتی، هنجاری، سردرگم اجتنابی، ملی، دینی، فردی و اجتماعی و جنسی و در حوزه ی رابطه والد - فرزند شاخص های سبک های فرزند پروری و تعامل مادر با فرزند و تعامل پدر با فرزند مورد بررسی و تحلیل قرار گرفت. تجزیه و تحلیل پژوهش انجام شده نشان داد که در حوزه هویت بیشترین میزان تطابق مربوط به هویت دینی (۴۰ درصد) و در حوزه رابطه والد - فرزند تعامل مادر با فرزند (۲۰ درصد) بررسی شده است. نتیجه گیری: از بین سبک های هویتی، هویت دینی، هویت اطلاعاتی، هنجاری و سردرگم اجتنابی، هویت ملی در مقالات بیشتری گزارش شده بود. در مقیاس روابط والد - فرزندی بیشترین بررسی ها مربوط انسجام در تعامل مادر و فرزند و سپس انواع حمایت ها می باشد. اعتقاد به (خدا، قرآن، نبوت، معاد) به دلیل جامعیت و اهمیت موضوعات آن در زندگی هر یک از انسان ها، در بیشتر دوره های آموزشی، مشاوره ای و مطالعات پژوهشی در نظر گرفته می شود.

واژه های کلیدی: هویت، رابطه والد فرزند، کودک، نوجوان

پرتال جامع علوم انسانی

مقدمه

دوران کودکی، از دیر باز به عنوان یکی از مراحل مهم زندگی مورد توجه بوده است. کودکی یک مرحله آگاهانه و معنادار بین نوزادی و نوجوانی است (آرسلان و اری، ۲۰۱۰). در این دوران، تغییرات بسیار قابل توجهی از نظر جسمی، روانی، شناختی با هیجانی اتفاق می افتد. تحولات پیچیده علوم، فنون و حتی فرهنگ و انتقال آنها از طریق بسیاری از شبکه های ارتباطی، ابعاد گوناگون حیات انسان را تحت تأثیر قرار داده و او را با نیازها، شرایط پیچیده و جدید روبه رو کرده است (گلدوین، فیگنر، کرون و وایرس، ۲۰۱۱). شاید به همین خاطر است که بسیاری از مشکلات از جمله رابطه با جنس مخالف، گرایش به مصرف مواد و سیگار، ضعف در تصمیم گیری، تعارضات با والدین و خانواده، در این سنین اتفاق می افتد که نیازمند توجه است. خانواده؛ عنوان نخستین واحد اجتماعی که کودک و نوجوانان با آن سر و کار دارند نقش اصلی و سازنده را در تکوین شخصیت آینده کودک و نوجوان به عهده دارد (روهنر، ۲۰۰۷). والدین نقش حیاتی در زندگی کودکشان بازی می کنند و به عنوان اولین و مهمترین الگوی نقش عمل می کنند و از همان سنین اولیه آنها گول رفتار والدین شان را مشاهده می کنند (فرانکن، ۱۹۸۸).

همچنین، تربیت و روابط با فرزندان نیز حائز اهمیت است. فرد در تعاملات ابتدایی خود با خانواده به یک موجود اجتماعی تبدیل می شود و به همین دلیل از دیرباز عملکرد خانواده مورد توجه روانشناسان بوده است. در واقع، محققان اعتقاد دارند با اینکه والدین تنها افرادی نیستند که در اجتماعی کردن فرزندان شان نقش دارند، اما همواره خانواده به عنوان اصلی ترین عامل در نظر گرفته شده است و در این حیطة، جنبه های عاطفی رابطه والدین و فرزندان بیشترین اهمیت را دارد (علایی و همکاران، ۱۳۹۴).

مهم ترین نیاز عاطفی و روانی فرزند در محیط خانواده، مهر و محبت، و توجه و احترام است. کمبودهای عاطفی کودکان، صدمات جبران ناپذیری به آینده آنان وارد می سازد. کودک باید احساس کند که او را دوست دارند و همان طوری که هست او را قبول دارند، این احساس کودک، باعث حس خودارزشی او می شود و از طرفی حس ایمنی و نیاز عاطفی کودک ارضا می گردد. تحقیقات نشان میدهد که ریشه بسیاری از ناسازگاری های دوران جوانی و بزرگسالی، از دوران کودکی آنان نشأت می گیرد. اگر پدر و مادر بتوانند با رفتار و کردار خویش، نیازمندیهای عاطفی کودکان خود را بر آورند، مسلماً در بزرگسالی از شخصیت سالمی برخوردار می شوند. اشخاصی که در کودکی، در محیط خانواده از والدین خود طعم محبت را نچشیده اند، بخصوص محبت مادر را، در بزرگسالی از شخصیت سالمی برخوردار نمی شوند و به گروه های بزهکار گرایش پیدا می کنند و بیماری های روانی بیشتر در میان آنان گسترش پیدا می کند (ریو، ۲۰۰۱).

علاوه بر خانواده و رابطه والدی- فرزندی که نقش بسزایی در این دوره کودکی دارد، هویت یابی و سبک های هویت از جمله مواردی که توجه محققان را در این دوران به خود جلب کرده است، مسئله شناخت جایگاه خود و بحث هویت یابی است که از بدو تولد آغاز می شود و در دوران نوجوانی به اوج خود می رسد.

شکل گیری هویت، وظیفه رشدی مهمی در دوره نوجوانی است (اریکسون، ۱۹۶۸). تغییرات زیستی (بلوغ)، شناختی کسب استدلال فرضی- استنتاجی) و اجتماعی (تحولات در روابط میان فردی از مشخصه های این دوران است (کروسیتی، سکا،

^۱ Arslan & Ari

^۲ Gladwin, Figner, Crone, & Wiers

^۳ ego

^۴ identity

^۵ Erikson

شوارتز، سرافینی و میبوس؛ ۲۰۱۳)، در فرایند کسب هویت در طول دوره نوجوانی، توجه به نظام ارزشی، بررسی کردن آرمان های فرد و شناسایی اولویت های زندگی از اهمیت ویژه ای برخوردار است (سراموا، بیانچی، لاستیکووا و هامر انووا؛ ۲۰۰۸) و در پایان دوران نوجوانی، تنها تعداد محدودی از افراد حس اثبات هویت پس از یک دوره از اکتشاف فعال را به دست می آورند (کروگر؛ ۲۰۰۷). رشد هویت به مثابه وظیفه کلیدی رشد در حال ظهور بزرگسالی، نشان دهنده انتهای نوجوانی و دهه بیست است (آرنت؛ ۲۰۰۰).

براساس نظر اریکسون (۱۹۸۰)، گذر از بحران هویت در مرحله نوجوانی بخشی از رشد طبیعی است. این مرحله شامل پرسش درباره باورهای پذیرفته شده قبلی، ارزش ها و اعتقادات و کشف سیستم های عقیدتی مختلف و سبک های زندگی است. این مرحله بحرانی با تعهد به یک مسیر زندگی و سیستمی از ارزش ها و اعتقادات پایان می یابد. حل موفقیت آمیز بحران هویت توسط شخص، برای تشکیل مفهوم هویت اهمیت اساسی دارد و شامل همه تجربیات در گذر موفقیت آمیز از مراحل رشدی گذشته است (اعتماد در برابر بی اعتمادی، خودمختاری در برابر شرم و تردید، ابتکار عمل در برابر احساس گناه، شایستگی در برابر حقارت). بر اساس نظریه اریکسون (۱۹۶۸) هویت به تدریج، اساسی عینی از تمامیت درونی فرد می شود و به عنوان بافت تفسیر گری عمل می کند که در آن به پرسش هایی همچون مقصود و معنای زندگی پاسخ داده می شود. از دیدگاه او رشد موفقیت آمیز هویت بر اساس کشف و تعهد در نوجوانی شکل می گیرد. بعد کشف شامل رفتارهای وقفه آلت.

سبک هویت^۱ عبارت است از اینکه افراد چگونه اطلاعات مربوط به خود را پردازش می کنند، چگونه درباره اطلاعات مربوط به خود و موضوعات هویتی بحث و گفتگو می کنند و تصمیم می گیرند. برزونسکی (۱۹۸۹) فرض کرده است که افراد از راهبردهای شناختی اجتماعی متنوعی برای پرداختن یا اجتناب از وظیفه شکل گیری هویت استفاده می کنند: اطلاعاتی^۲، هنجاری^۳، سردر گم -اجتنابی^۴، نوجوانانی که از جهت گیری اطلاعاتی استفاده می کنند، درباره اطلاعات فکر می کنند، به طور فعالانه جستجو می کنند، در برخورد با مسائل هویتی و موقعیت های تصمیم گیری به طور فعالانه اطلاعات مربوط به خود را پردازش و ارزیابی می کنند (برزونسکی، ۱۹۹۰؛ برزونسکی و سالیوان، ۱۹۹۲؛ برزونسکی و فراری، ۱۹۹۶). به نقل از برزونسکی، ۲۰۰۶). این افراد در برخورد با موضوعات مربوط به هویت، سنجیده عمل کرده و تلاش ذهنی زیادی نشان می

^۱ Crocetti, Sica, Schwartz, Serafini, & Meeus

^۲ Sramova, Bianchi, Lasticova, & Hamranova

^۳ Kroger

^۴ Arnet

^۵ Moraturiom

^۶ identity style

^۷ Berzonsky

^۸ informational style

^۹ normative style

^{۱۰} diffuse-avoidant style

^{۱۱} Sullivan

^{۱۲} Ferari

دهند. افراد با سبک هویت اطلاعاتی از رویکرد مسئله مدار استفاده می کنند و وظیفه شناس هستند و نسبت به اطلاعات مربوط به خود اعتماد دارند و هدفمند هستند؛ بنابراین، تکالیف و اعمال خود را به تأخیر نمی اندازند (برزونسکی و کاک، ۲۰۰۱). سبک هویت هنجاری، از طریق به تعویق انداختن و اجتناب فعالانه از تصمیم گیری، شکل دادن تعهد و مذاکره هویت مشخص می شود. افراد دارای این سبک هویتی، وظیفه شناس و هدفمند، اما بسیار ساختارمند هستند و در برابر اطلاعاتی که ممکن است با ارزش ها و عقاید شخصی شان در تعارض باشند، بسته هستند (برزونسکی و کیتی، ۱۹۹۵؛ دالینگر، ۱۹۹۵؛ برزونسکی و سالیوان، ۱۹۹۹: به نقل از برزونسکی، ۲۰۰۶). آنهایی که از سبک هویت هنجاری استفاده می کنند، گرایش به دفاعی بودن بیشتر و بسته بودن نسبت به پسخوراند در مورد برخیزاز جنبه های خود، مانند ارزش های شخصی هستند. آنها هویت خود را در واژه هایی شبیه انتظار و رهنمود والدین، مذهب و دیگر گروه های مهم تعریف می کنند. آنها در مقابل اطلاعاتی که عقاید رایج شان را به چالش می کشند، مقاوم هستند (فیلیپس، ۲۰۰۸). به گفته مارسیا (۱۹۶۶)، به آنها برچسب توقف هویت زده می شود. این افراد گشودگی به تجربیات کمتری به نسبت دیگران با سبک اطلاعاتی دارند (دیورایز و سوننز، ۲۰۰۶).

افراد با سبک سردر گم - اجتنابی، پرداختن به موضوع هویت را تا زمانی که امکان دارد به تأخیر می اندازند و هنگامی که مجبور به تصمیم گیری می شوند، بر اساس یک سبک موقعیتی - احساسی عمل می کنند و با پیامدهای آنی تحت تأثیر قرار می گیرند (کروسیتی و همکاران، ۲۰۱۳).
مبانی نظری

الف) شیوه های فرزند پروری

شیوه فرزند پروری والدین یکی از سازه های جهانی است که بیانگر روابط عاطفی و نحوه ارتباط کلی والدین با فرزندان است و عامل مهم برای رشد و یادگیری کودکان به شمار می آید. (به نقل از صدر السادات، شمس اسفندآباد، امامی پور، ۱۳۹۴). پژوهش در این زمینه، به لحاظ مفهومی تحت تأثیر دو چارچوب نظری قرار دارد:

اول، نظریه دلبستگی که بر کارهای اولیه جان بالبی و متعاقب آن، کارهای ماری آینسوورث و همکاران او استوار است. بالبی بر این باور بود که کودک با رفتارهایی به دنیا می آید که هدف آنها به دست آوردن یا حفظ نزدیکی با مظاهر دلبستگی است. این رفتارها کودک را از تهدید هیا روانی و فیزیکی حفظ نموده و پریشانی او را کاهش می دهد.

دوم پژوهش های مربوط به ارتباط والدین با کودک که نگرش ها و اعمال والدین را در فرآیند فرزندپروری مورد بررسی قرار داده اند. فعالیت در این حیطه تقویت تحت تاثیر کارهای بامریند قرار دارد (به نقل از یوسفی، ۱۳۹۰)

^{۱۵}Berzonesky & Kuk

^{۱۶}Philips

^{۱۷}Duriez & Soenens

ب) تعامل والد- فرزند

ارتباط و تعامل والدین و فرزندان از جمله موارد مهمی است که سال ها نظر صاحب نظران و متخصصان تعلیم و تربیت را به خود جلب کرده و از آنجا که خانواده نخستین پایگاهی است که پیوند بین فرد و محیط اطراف او را به وجود می آورد و نقش مهمی در تربیت فرد دارد (آماتو، ۲۰۱۶).

در بحث هویت مبانی نظری و مفروضاتی وجود دارد که ابتدا لازم است به پاره ای از آنها اشاره شود

۱- هویت^۱ هم شناخت خود است هم شناساندن خود و این دو وجه دارد: یکی شناخت خود در ارتباط با چیزی و دیگری شناساندن خود براساس آن چیز به دیگران. لذا انسان خود را براساس رابطه ای که با یک پدیده دارد شناسایی و به دیگران معرفی می کند. (محسنی، ۱۳۹۵).

۲- شکل گیری یک هویت منسجم و پایدار و دستیابی به تعریفی منسجم از خود، مهمترین جنبه رشد روانی و اجتماعی در دوره جوانی است. انتخاب ارزشها، باورها و هدفهای زندگی، مشخصه های اصلی این هویت را تشکیل می دهند. (شورای عالی جوانان، ۱۳۸۳).

۳- هویت یک مفهوم چند وجهی و چند بعدی است که دارای شئون، طبقات و لابدهایی است. در یک دسته بندی کلی می توان دو نوع هویت را از یکدیگر تفکیک و متمایز نمود. یکی هویت فردی^۲ و دیگری هویت جمعی^۳ (فاروقی، ۱۳۸۹). بدیهی است این دو نوع هویت با دو نوع رابطه اجتماعی^۴ همراه است، هویت فردی ویژگی ها و خصوصیات یگانه^۵ و منحصر به فرد اشخاص را آشکار ساخته و محصول روابط او با دیگری است که اصطلاحاً روابط بین شخصی^۶ نامیده می شود. حال آنکه هویت جمعی حاصل روابط گروه هاست که روابط بین گروهی^۷ نیز خوانده می شود یکی از بهترین تقسیمات. تقسیم بندی سه گانه ای است که هویت را به ۳ وجه فردی، اجتماعی و ملی تقسیم می کنند. در این پژوهش تقسیم بندی مبنای کار قرار گرفته است در هویت فردی، فرد خود را براساس معیارهای شخصی و محیطی کوچک که از نظر برخی شامل خانواده هم می شود معرفی می کند. هویت اجتماعی گسترده تر و متنوع تر و شامل چندین لایه و چند گونه است؛ از نژادی گرفته تا ایلی، قومی، شغلی، حرفه های و مذهبی، هویت ملی بر خلاف هویت اجتماعی یکسان و منحصر به فرد است؛ لذا آنرا هویت محوری^۸ نام نهاده اند. پس هویت ملی بالاترین سطح هویتی است. زیرا هیچکس بیشتر از یک هویت ملی ندارد. هویت ملی جمع شویتهای فردی و اجتماعی در محیط ملی است (همان). برخی نیز ۳ سطح هویتی را شامل سطوح محلی، ملی و جهانی تعریف می کند (فکوهی، ۱۳۸۰، حاجیانی ۱۳۷۹، کاجرین، ۲۰۰۰، و ایزر من، ۱۹۹۸)، (عابد الجابری، ۱۹۹۷، به نقل از شیخ روحانی، ۱۳۸۸).

^۱identity

^۲individual identity

^۳collective identity

^۴social relation

^۵unique

^۶inter personal

^۷inter group

^۸core identity

روش بررسی

هدف از پژوهش حاضر، مرور و بررسی یافته های برخی از پژوهش های مهم سبک های هویتی با رابطه والدی- فرزندى کودکان پیش دبستان و دبستان است. برای نیل به این مهم از یکی از شناخته شده ترین روش ها برای مرور تحقیقات گذشته، یعنی مرور نظام مند استفاده شده است (سرمد و همکاران، ۱۳۷۶). در واقع موضوع پژوهش در این مطالعه یک مطالعه مروری است که از بانک های اطلاعاتی داخلی و خارجی ذیل برای جمع آوری اطلاعات استفاده شد:

Medline, Pubmed, CINAHL, OVID Medline ,CINAHL Plus with Full Text, Cochrane Database of Systematic Reviews, ProQuest, Up To Date ,Web of science, OT Search, SID, Magiran, IRAN MEDEX, MEDLIB and Iran doc

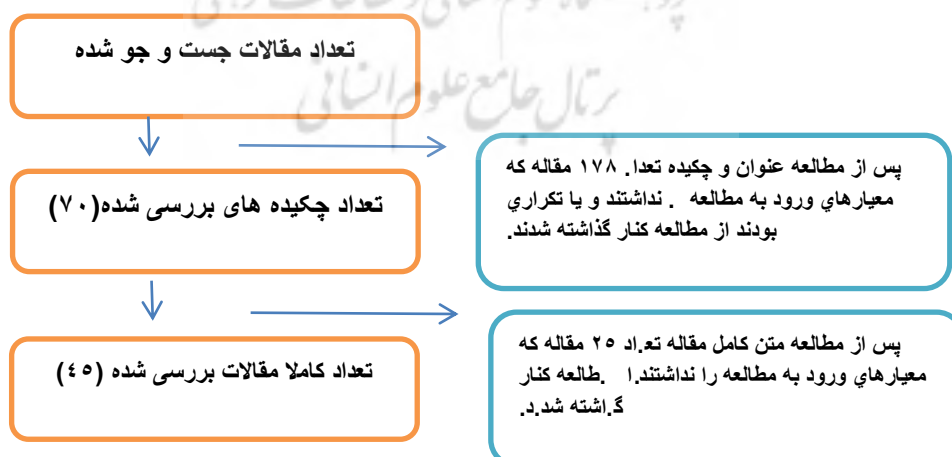
و بدین منظور از کلید واژه های زیر یا ترکیبی از آنها بر اساس MESH استفاده گردید:

Family-centered approach, family-centered services, family system theory, family-centered, family-centered, family-centered philosophy, identity, identity styles, types of identity, identity theories, identity-centered, identity crisis, children's identity, childhood identity, identity types

جدول ۱: معیار های ورود و خروج مطالعه مروری بر رویکرد سبک های هویتی با رابطه والد- فرزندى

معیار های ورود	معیار های خروج
دردسترس بودن متن کامل	مطالعات قبل از سال ۲۰۰۰
مقاله بین سال های ۲۰۰۰ تا ۲۰۲۰	زبان های غیر از فارسی و انگلیسی

نهایتاً در این مطالعه تعداد ۲۴۸ مقاله مورد بررسی قرار گرفت که شامل ۷۰ چکیده و ۴۵ مقاله کامل بود.

جدول ۲: خلاصه طرح ها و پژوهش های انجام شده در حوزه هویت و رابطه والد- فرزند

پژوهشگر	جامعه ی آماری	مبانی نظری	روش پژوهش	خلاصه یافته ها
۱- منطقی و شکر کن (۱۳۹۹)	دانشجویان	هویت سردرگم- اجتنابی	پیمایش	۱- این افراد بدون تجربه هویت، با الهام از اطرافیان، شریک پیشنهادی آنها را پذیرفته و با احساس تعهد در خصوص آن دست به عمل می زنند.
۲- پروزنگی (۲۰۲۰)	دانش آموزان	هویت هنجاری	پیمایش	۲- این افراد تمایل به استفاده از سبک هویتی هنجار مدار دارند و به دیدگاههای صاحبان اقتدار و افراد مهم که از عهده چالش های هویت بر می آیند وابسته اند.
۳- جلالی و منملتی (۱۳۹۹)	زنان	هویت سردرگم- اجتنابی	پیمایش	۳- این افراد فاقد چار چوب مشخص در ارتباط با هویت خویش اند و تعهدشان به مسائل مختلف معین نیست.
۴- بروش نصرتی، مظاهری و حیدری (۱۳۹۹)	پیمایش	والدین	هویت سردرگم - اجتنابی و روابط والد فرزند	۴- از نظر شیوه های تربیتی احتمالا گروه اول و دوم از شیوه ای حمایتی و دموکراتیک برخوردار بوده اند.
۵- واترمن (۲۰۱۹)	جوانان	هویت هنجاری و خانواده محور	پیمایش	۵- هویت زودرس در فاصله پایان نوجوانی و آغاز جوانی از ۳۶ درصد به ۲۶ درصد و هویت سردرگم از ۲۹ به ۲۳ درصد تنزل کرده است.
۶- مرئوس (۲۰۱۹)	دانشجویان	هویت اطلاعاتی و والدین	پیمایش	۶- معیارهای این افراد از طریق کاوشگری (اکتشاف) پیشتر رشد می یابند که این با سبک هویت اطلاعات مدار مرتبط است
۷- شکرایی (۱۳۹۸)	دانشجویان هویت اطلاعاتی و خانواده		پیمایش	۷- هویت موفق در مقطع سنی ۲۵ تا ۳۰ دارای بیشترین فراوانی است. این یافته ها در زمینه ی هویت زودرس، نخست کاهش و سپس افزایش نشان داده است.
۸- شکرکن و همکاران (۱۳۹۸)	زنان هویت جنسی و روابط والدین		پیمایش	۸- با توجه به اشتغال زنان در دنیای کنونی و پیشرفتهای تکنولوژیکی و فرهنگی، شاهد تغییر نقشهای مادرانه و پدرانه به عنوان دو نقش مهم مرتبط با موضوع جنسیت هستیم.
				۹- نتایج نشان داد که آزمودنی های

<p>عرب در پایگاه های سر در گم و زودرس، بیشتر از بختیاری ها و گروه غیر عرب و غیر بختیاری بودند. د</p> <p>۱۰- بین سبک های فرزندپروری و هویت شخصی رابطه معنی داری دیده نمی شود.</p>	<p>۹- امیدیان (۱۳۹۸) دانش آموزا هویت ملی و عملکرد خانواده پیمایش</p>
<p>۱۱- عملکرد آموزشی والدین می تواند بر نگرش ها، رفتار و هویت فرزندان تاثیر گذارد و تداوم پرداختن به آنها ممکن است در بلند مدت تاثیر مثبت داشته، باعث افزایش همدلی، احساس تعلق ملی و مذهبی شود</p>	<p>۱۰- علوی و همکاران (۱۳۹۷) دانش آموزان هویت فردی و خانواده پیمایش</p> <p>۱۱- فانک و همکاران (۲۰۱۸) دانش آموزان هویت شخصی و خانواده پیمایش</p>
<p>۱۲- استفاده زیاد از تنبیه باعث تنهایی بسیار شده، این انزوا و تنهایی باعث کاهش تعامل اجتماعی فرد با دیگران، اختلال در هویت و در نهایت باعث کاهش مهارت های اجتماعی فرد می شود</p>	<p>۱۲- گریفیت (۲۰۱۸) دانش آموزان هویت شخصی و خانواده پیمایش</p>
<p>۱۳- در خانواده هایی که والدین پایبندی بالایی نسبت به مؤلفه های ملی و دینی دارند جوانان آن ها نیز از هویت ملی و دینی قوی تری برخوردار هستند.</p>	<p>۱۳- حافظ نیا (۱۳۹۷) دانش آموزان هویت دینی و خانواده پیمایش</p>
<p>۱۴- هویت دینی در میان زنان قوی تر از مردان است که این با نتایج پژوهش های دیگر سازگار است.</p>	<p>۱۴- علمداری (۱۳۹۷) دانش آموزان هویت دینی زنان و خانواده پیمایش</p>
<p>۱۵- به مطالعه تحولات ناسیونالیسم و هویت آمریکایی (بعد از یازده سپتامبر) پرداخته و نتیجه گرفتند تحولات یازده سپتامبر بر الگوهای روابط میان سنجه های میهن پرستی ناسیونالیسم و تحمل تنوع فرهنگی خانواد های متمرکز اثر گذاشته است.</p> <p>۱۶- با افزایش تحصیلات هویت دینی کاهش می یابد. در این پژوهش عملکرد خانواده در پای بندی والدین به مولفه های هویت دینی باعث تقویت هویت دینی می شود.</p>	<p>۱۵- مایلین و برایور و کرینگی (۲۰۱۷) دانش آموزان هویت ملی و خانواده پیمایش</p> <p>۱۶- سفیری (۱۳۹۶) دانش آموزان هویت دینی و خانواده پیمایش</p>

۱۷- بین نوجوانان پسر و دختر از لحاظ دینداری تفاوتی وجود ندارد. نتایج تحقیق حاکی از عدم تفاوت زنان و مردان در گرایشات مذهبیو تاثیر آن بر سبک های والدگری بود.

۱۸- این محققان به این نتیجه رسیده بودند که دختران نسبت به پسران به مسائل مذهبی گرایش بیشتری دارند.

۱۹- عنوان می کند دانش آموزان دارای بحران هویت نسبت به دانش آموزان فاقد بحران هویت به طور کلی رابطه ضعیف تری با والدین خود دارند.

۲۰- در تحقیق خود با عنوان بررسی رابطه کارایی خانواده و دینداری با بحران هویت عنوان می کند خانواده و مذهب بر بحران هویت موثرند یعنی اهمیت نقش خانواده را در هویت یابی نوجوانان تاکید کردند.

۲۱- در تحقیق خود با عنوان تأثیر عملکرد کلی خانواده بر وضعیت هویت دانش آموزان عنوان می کنند نه تنها عامل عملکرد خانواده بلکه عوامل فرهنگی و میزان جدایی فردیت نیز در دستیابی به هویت بسیار موثر هستند

۲۲- در تحقیق خود با تئوری طبقه بندی خود و توسعه هویت ملی عنوان می کنند که در جوان ترها بچه های انگلیسی هویت ملی قویتر است

۲۳- به طور کلی نتایج این پژوهش حاکی از وضعیت مثبت هویت دینی و ارتباط مثبت و هم زیستی بین هویت دینی و هویت های رقیب (هویت ملی و هویت قومیتی) بجز هویت مدرن و جهانی می باشد.

۲۴- ما دریافتیم که مردان بطور کلی ساعت های طولانی کار می کنند صرف نظر از شرایط موقعیتی برای کار

۱۷- مارک اشتروم و آدامز (۲۰۱۶) نوجوانان هویت دینی و خانواده پیمایش

۱۸- خدا پناهی و خوانین زاده (۱۳۹۶) نوجوانان هویت دینی و خانواده پیمایش

۱۹- مومنی (۱۳۹۶) نوجوانان هویت دینی و کیفیت خانواده پیمایش

۲۰- عباس زاده (۱۳۹۵) نوجوانان هویت دینی و کیفیت خانواده پیمایش

۲۱- گل محمدی و دردی نجفی (۱۳۹۵) نوجوانان هویت و کیفیت خانواده پیمایش

۲۲- بارت، ویلسون و لیون (۲۰۱۵) نوجوانان هویت و خانواده پیمایش

۲۳- قنبری و همتی (۱۳۹۵) نوجوانان هویت دینی و خانواده پیمایش

<p>طولانی و قدرت کار و هویت خانوادگی آنها. از طرف دیگر ، ساعات کار زنان با هویت خانوادگی و شغلی آنها همراه بود ، زیرا خواسته های موقعیتی ضعیف ، اختیارات بیش از ساعات کار خود را مجاز می دانست</p>	پیمایش	۲۴- گرین هوس، پن و آلن (۲۰۱۴) خانواده هویت و خانواده
<p>۲۵- رابطه معکوسی بین جوامع و هویت ها در رابطه با سابقه طبقاتی ، جنسیت ، سن ، نسل و نژاد-قومیت بررسی می شود.</p>	پیمایش	۲۵- ابراهام (۲۰۱۴) زنان هویت و خانواده
<p>۲۶- خانواده بودن «یک کار جمعی مهم و حیاتی است. اینکه چگونه خانواده ها از فرم های ارتباطی استفاده می کنند و از منابع بازار برای مدیریت ارتباط بین هویت های فردی ، رابطه ای (به عنوان مثال زن و شوهر ، خواهر و برادر ، والدین-فرزند) و جمعی استفاده می کنند ، ارائه می دهیم.</p>	پیمایش	۲۶- گراتیوانت و کوپر (۲۰۱۳) نوجوانان هویت دینی، ملی و خانواده
<p>۲۷- بین هویت ملی و دینی جوانان ارتباط معنی دار و مستقیم وجود دارد. پایبندی خانواده ه ها به مسائل ملی تأثیر مستقیم و معنی دار بر هویت ملی جوانان دارد</p>	پیمایش	۲۷- حکمت پور و صالحی (۱۳۹۴) نوجوانان هویت دینی، ملی و خانواده
<p>۲۸- بیان می کنند که تمرکز بر روش های تربیتی و آموزشی و به بهبود کیفیت رابطه عنوان عوامل موثر در شکل گیری هویت و نیز نقش طرحواره های ناسازگار اولیه در برنامه های درمانی به منظور ارتقای سازگاری فردی روانی شخصیتی و هویتی می تواند مفید باشد</p>	پیمایش	۲۸- بساک نژاد، جباری و موالی (۱۳۹۴) زنان هویت و رابطه والد- فرزند
<p>۲۹- یافته های پژوهش نشان داد که از بین متغیرهای پیش بین هویت اجتماعی و هویت تعهد توانایی پیش بینی احساس انزوای اجتماعی و رابطه ضعیف والد فرزند را داشتند</p>	پیمایش	۲۹- افشاری و رضایی (۱۳۹۳) دانشجویان هویت و رابطه والد- فرزند
<p>۳۰- این مقاله بررسی می کند که</p>		

<p>چگونه خانگی ، رابط کاربری آن با پیشنهادات غذایی مناسب بازارها و دیدگاه های نسلی در مورد خانگی می تواند درک متقابل خانواده ، روابط اجتماعی و بازار را روشن کند.</p>	<p>۳۰- ریستو و همکاران (۲۰۱۲) عملکرد والدین هویت و خانواده پیمایش</p>
<p>۳۱- نتایج پژوهش نشان داد که بین سبکهای دلبستگی، مشکلات هیجانی مادران و سبکهای هویت با احساس تنهایی دختران رابطه وجود دارد.</p>	<p>۳۱- رضائیان و سرنندی (۱۳۹۱) دختران هویتی و رابطه والد- فرزند پیمایش</p>
<p>۳۲- اثر غیر مستقیم سبک هویت اطلاعاتی هنجاری از طریق تعهد بر مقیاس های خودمختاری، هدف در زندگی و پذیرش خود مثبت و معنادار بوده است.</p>	<p>۳۲- اسکندری (۱۳۹۱) دانشجویان سبک های هویتی و انواع خانواده پیمایش</p>
<p>۳۳- بعد ایدئولوژی هویت و بعد بین فردی هویت فردی وضعیت بهترین را بر رابطه والد فرزند دارد و قومیت و تجدد منابع اصلی هویت اجتماعی دانشجویان در خانواده های محوری می باشد</p>	<p>۳۳- کیلاس (۲۰۱۰) دانشجویان سبک های هویتی و خانواده پیمایش</p>
<p>۳۴- در هویت اعتقادی دیندی، ایران دوستی و دفاع از سرزمین، میانگین دانش آموزان پیش دانشگاهی بیش از دانش آموزان دبیرستانی است</p>	<p>۳۴- جادی کوینگ (۲۰۱۰) دانش آموزان سبک های هویتی و خانواده پیمایش</p>
<p>۳۵- نهادهای فرهنگی هویتساز به حفظ جایگاه زن و همچنین گفتمان د خانواده محوری به عنوان رسالت اصلی گفتمان نوین هویتی در حوزه زنان، کمک میکنند.</p>	<p>۳۵- حاجی علی و حیدری (۱۳۹۰) زنان سبک های هویتی و خانواده پیمایش</p>
<p>۳۶- یکی از مهم ترین رویداد ها در دوره ی نوجوانی پدیده بحران هویت است و هر گونه اختلال در این بین باعث تشدید بحران هویت در نوجوانان می شود.</p>	<p>۳۶- موسوی و سهرابی (۱۳۸۹) زنان سبک های هویتی و خانواده پیمایش</p>
<p>۳۷- پدر و مادر اولین الگوی عملی نوجوان هستند و شیوه های حل مسئله، روابط بین فردی و نحوه کنترل</p>	

<p>هیجانان و .... در خانواده آموخته می شود.</p> <p>۳۸- میان پنج مولفه از عملکرد خانواده (ارتباط، نقش، عملکرد کلی، حل مشکل، کنترل رفتار) با مولفه «آمیختگی» در تمایزیافتگی، رابطه منفی معنادار وجود دارد و میان عملکرد خانواده و ابعاد آن با میزان تجربه بحران هویت رابطه منفی معنادار وجود دارد.</p> <p>۳۹- انعطاف پذیری به طور مستقیم و مولفه گسلس عاطفی مادر به طور معکوس قادر به پیش بینی ۰/۲۹ از تغییرات خودکارآمدی دختران هستند. انعطاف پذیری خانواده و تمایزیافتگی مادر و مولفه های آن در پیش بینی خودکارآمدی پسران نقش نداشتند.</p> <p>۴۰- در خلال سال های کودکی، در پی تعامل ها و در ساختار خانواده، ضمن تجربه های والد- فرزند، نحوه ی ، روش های برخورد و حل مسئله و هیجان ها و به زندگی و نحوه ی تربیت و کنترل رفتاری و درک و هویت سلامت کودکان شکل می گیرد.</p> <p>۴۱- دو مجموعه دوستان و خانواده ، نوعی بازنمایی منفی در مورد شکل گیری هویت پست مدرنیسم ارائه می دهند.</p> <p>۴۲- بین همزمانی نقش های شغلی خانوادگی زنان با تجربه ی تعارض کار خانواده ی آنان رابطه ی مستقیم و معناداری وجود دارد و عامل خانواده و انتظارات نقش خانوادگی تغییرات بیشتری از تعارض را تبیین می کند.</p> <p>۴۳- در پایان، پیامدهای بحران هویت مورد بررسی قرار گرفت که از آن جمله می توان به سردرگمی در نقش، فرار از</p>	<p>۳۷- لوچراسکی (۲۰۰۹) نوجوانان سبک های هویتی و خانواده پیمایش</p> <p>۳۸- عامری و عمویی (۱۳۸۸) نوجوانان سبک های هویتی و خانواده پیمایش</p> <p>۳۹- چاو و همکاران (۲۰۰۸) نوجوانان سبک های هویتی و خانواده پیمایش</p> <p>۴۰- غلامزاده و اسمان دره (۱۳۸۷) کودکان سبک های هویتی و خانواده پیمایش</p> <p>۴۱- ویل، لو و هاوونگ (۲۰۰۷) زنان سبک های هویتی و خانواده پیمایش</p> <p>۴۲- رضایی، برداردان و کرمی (۱۳۸۵) زنان سبک های هویتی و خانواده پیمایش</p>
--	---

خانه، بزهکاری، بیماری های شدید روانی و ... اشاره نمود.	۴۳- صابریور، احمدی و حیاتی (۱۳۸۳) کودکان هویت و خانواده پیمایش
۴۴- تحول بلوغ تصویر ذهنی از بدن و هویت شخصی نوجوان را تهدید می کند مخالف و ستیز با والدین و استبداد رابطه ولی- فرزندی درباره اندیشه ها و باورهای دخالت های دیگران برای تثبیت هویت و جدا نمودن خویش از سایرین است.	۴۴- کنستانی و همکاران (۲۰۰۲) کودکان هویت و خانواده پیمایش
۴۵- مولفه های بیانگری، سبک فرزندپروری مقتدرانه و گرایش فکری- فرهنگی خانواده به ترتیب بیشترین قدرت پیش بینی کنندگی را در مورد هویت اخلاقی دارند.	۴۵- شریفی، امیری و قاسمی (۱۳۸۰) نوجوانان سبک های هویتی و خانواده پیمایش

یافته های توصیفی

یافته ها نشان داد که ۵۱ درصد مقاله ها مربوط به سال ۱۳۹۵ تا ۱۳۹۹ (۲۰۲۰ تا ۲۰۱۵) و ۲۶ درصد مربوط به سال های ۱۳۹۵ تا ۱۳۹۰ (۲۰۱۵ تا ۲۰۱۰) و حدود ۲۳ درصد برای سال های ۱۳۹۰ تا آخر ۱۳۸۰ (۲۰۰۰ تا ۲۰۱۰) بوده است. به لحاظ قالب پژوهشی، بیشترین درصد فراوانی (۴۸ درصد) به مقالات پژوهشی تعلق دارد و در مراتب بعدی پایان نامه های دانشگاهی (۲۰ درصد)، مقالات علمی تخصصی (۱۷ درصد) و مقالات همایشی (۱۳ درصد) قرار دارند. لازم به ذکر است که در فرایند جستجو مقالاتی که از پایان نامه ها استخراج شده بودند، انتخاب شده و ملاک تحلیل قرار گرفته اند و از بررسی پایان نامه ها اجتناب شده است. نهایتاً روش تحقیق پیمایشی و تکنیک پرسشنامه در جمع آوری و تحلیل داده ها بیشترین فراوانی (۱۰۰ درصد) را در مطالعات مورد بررسی، به خود اختصاص داده است.

جدول ۳: یافته های توصیفی

متغیر	مشخصه	درصد	فراوانی
موقعیت زمانی	۱۳۹۵ تا ۱۳۹۹	۵۱	۲۳
	۱۳۹۰ تا ۱۳۹۵	۲۶	۱۲
	۱۳۸۰ تا ۱۳۹۰	۲۳	۱۰
نوع پژوهش	مقاله علمی پژوهشی	۴۸	۲۲

۸	۱۷	مقاله علمی تخصصی	
۶	۱۳	مقاله همایشی	
۹	۲۰	پایان نامه	
۴۵	۱۰۰	پیمایش	روش پژوهش

کلیدواژه های مورد بررسی

بر اساس موضوعات و مسأله ای که مطالعات به آنها داخه اند همچنان که جدول ۴ نشان می دهد می توان پنج گروه از پژوهش ها را شناسایی نمود. بر اساس این یافته ها می توان ادعا نمود که بیشترین درصد (۴۰ درصد) پژوهش های صورت گرفته در این حوزه، هویت دینی را به عنوان متغیر وابسته وارد تحلیل های خود کرده و تأثیر متغیرهای دیگر را بر روی آن بررسی کرده اند. همچنین حدود ۲۴ درصد از مطالعات هویت اطلاعاتی، هنجاری و سردرگم، ۱۵ درصد هویت ملی، حدود ۱۱ درصد هویت فردی و اجتماعی و حدود ۹ درصد هویت جنسی هویت بر عملکرد خانواده و روابط والد - فرزندی بررسی کرده اند.

جدول ۴: متغیر هویت و روابط والد- فرزندی

متغیر	درصد	فراوانی
هویت دینی و روابط والد- فرزندی	۴۰	۱۸
هویت ملی و روابط والد- فرزندی	۱۵	۷
هویت اطلاعاتی، هنجاری و سردرگم اجتنابی و روابط والد- فرزندی	۲۴	۱۱
هویت فردی و اجتماعی و روابط والد- فرزندی	۱۱	۵
هویت جنسی روابط والد- فرزندی	۹	۴

جدول ۵: شاخص های سبک های هویت

تعداد/ درصد	معیار	حوزه
(۲,۲)۱	تعارضات هویت	اطلاعاتی
(۴,۴)۲	شکل گیری تعهدات با تفکر و تأمل جستجو	
(۲,۲)۱	درون نگر	

(۲,۲)۱	شکاک		سبک های هویتی
(۴,۴)۲	انتقال هنجار و ارزش ها	هنجاری	
(۴,۴)۲	احساس تعهد بالا		
(۲,۲)۱	عدم تمایل به دریافت اطلاعات مغایر با ارزشهای ذهنی		
(۲,۲)۱	تعهدات ضعیف	سردرگم - اجتنابی	
(۱۱,۱)۵	اعتقاد به (خدا، قرآن، نبوت، معاد)، مذهبی دانستن خود	دینی	
(۴,۴)۲	انجام عبادات فردی و جمعی		
(۶,۶)۳	بااهمیت تلقی کردن اسلام، ضرورت اطلاع از اسلام		
(۱۱,۱)۵	گرایش ها، علائق و عواطف دینی شامل؛ احساس غرور از مسلمان بودن و ...		
(۶,۶)۳	عضویت و مشارکت در گروه های طرفدار اسلام		
(۴,۴)۲	سرزمینی تاریخی	ملی	
(۴,۴)۲	فرهنگی		
(۴,۴)۲	معیارهای شخصی و روابط بین فردی		فردی و اجتماعی
(۶,۶)۳	معیار های جمعی نظیر ایل، گروه و قوم		
(۴,۴)۲	احساس رضایت از کنش اجتماعی با همسالان هم جنس	جنسی	

(۴,۴)۲	میزان روابط فرد با همسالان همجنس		
(۲,۲)۱	تمایل والدین به جنسیت مشخصی از فرزندان		

جدول ۶: شاخص های روابط والد- فرزند

تعداد/ درصد	معیار	حوزه	
(۲۰)۹	انسجام	تعامل مادر با فرزند	والدین
(۱۳,۳)۶	گفت و شنود		
(۶,۶)۳	روابط صمیمانه		
(۸,۸)۴	همدلی		
(۶,۶)۳	همجوشی پدر با فرزند	تعامل پدر با فرزند	
(۸,۸)۴	روابط صمیمانه		
(۱۷,۷)۸	مقتدرانه	سبک های فرزند پروری	
(۱۳,۳)۶	سهل گیرانه		
(۶,۶)۳	سختگیرانه		

بحث و نتیجه گیری

نتیجه ارزشیابی سطح شواهد مطالعات پیش گفته شده، نشان داد که رابط والد فرزند بر انواع شاخص های سبک های هویتی بعنوان تسهیل کننده نقش دارد. از بین سبک های هویتی، هویت دینی، هویت اطلاعاتی، هنجاری و سردرگم اجتنابی، هویت ملی در مقالات بیشتری گزارش شده بود. همچنین در مقیاس روابط والد- فرزند بیشترین بررسی ها مربوط انسجام در تعامل مادر و فرزند و سپس انواع حمایت ها در تعامل پدر با فرزند می باشد. اعتقاد به (خدا، قرآن، نبوت، معاد) و انسجام به دلیل جامعیت و اهمیت موضوعات آن در زندگی هر یک از انسان ها، در بیشتر دوره های آموزشی، مشاوره ای و مطالعات پژوهشی در نظر گرفته می شود.

نتایج پژوهش ها نشان داد که بین روابط والد فرزند با سبک های هویتی رابطه مستقیم و معنادار وجود دارد. (پروونکی ۲۰۲۰؛ واترمن، ۲۰۱۹؛ مرئوس، ۲۰۱۹ و شکرایی، ۱۳۹۸). بررسی نتایج حاصل نشان می دهد، بیشترین مؤلفه هایی عملکرد خانواده که با هویت نوجوان ارتباط مثبت دارند، انسجام و گفت و شنود و خواسته های نامتناسب است. با شناخت روش تربیتی مقتدرانه که بامریند (۱۹۸۶، نقل از خسروی، ۱۳۸۰) ارائه نموده، والدین مقتدر پاسخ گوی نیازهای به جا و منطقی فرزندان هستند، صمیمی، دلسوز و پذیرا و با محبت بوده، با آموزش روش های تفکر صحیح مسئله مدار و کمک به حل منطقی مسائل

و ارائه می مسئولیت های محدود و قابل اجرا، به تربیت صحیح و سهولت هویت یابی کمک می نمایند و از آن جا که به نظر می رسد هویت فردی، زمینه ساز سایر ابعاد هویتی است، طبیعی است که بیشترین همبستگی نیز بین مؤلفه های سبک فرزند پروری مقتدرانه و روابط صمیمانه و انسجام با هویت فردی مشاهده گردد.

هر چه پایداری خانواده ها به مسائل دینی و ملی بیشتر باشد، جوانان نیز از هویت ملی و دینی قوی یتری برخوردار هستند. با توجه به نتایج یافته های مربوط به متغیر هویت ملی، متغیرهای پایداری ملی والدین و پایداری دینی والدین بر روی هویت ملی تأثیرگذارند. همچنین پایداری خانواده ها به مسائل دینی دارای تأثیر مستقیم بر هویت دینی جوانان است. یافته های پیشین هم نتایج فوق را تا حدودی تأیید می کند. همان طور که در پژوهشی با عنوان بررسی هویت دینی و ملی جوانان که در سال ۸۶ توسط خانم غفوری انجام شده است نتایج نشان می دهد هر چه پایداری والدین به مؤلفه های هویت ملی و دینی بیشتر باشد هویت ملی و دینی کودکان و جوانان نیز قویتر است.

ارتباط صمیمی والدین با جوانان عامل موثری در پذیرش مؤلفه های هویت ملی و دینی میان جوانان است. به این نتیجه دست یافتیم که ارتباط صمیمی با والدین دارای تأثیر مستقیم بر هویت کودکان نوجوانان است

رابطه بین ابعاد فرزند پروری و سبک های پرورش هویت فرزند نشان میدهد که سبک تربیتی توأم با محبت و «پاه برش» قادر به پیش بینی سبک هویتی اطلاعاتی است. این نتیجه همسو با پژوهش های زیمرمن و همکاران (۲۰۰۲)، اشتاین برگ (۲۰۰۱)، سامولیس و همکاران (۲۰۰۱)، ماتوس، بار بوسا، آلمدباء و کوستا (۱۹۹۹)، شولت هیس و بلواشتین (۱۹۹۶)، پروسا (۱۹۹۳)، به نقل از سامانی و فولاد چنگ، (۱۳۸۵)، آدامز (۱۹۹۸)، گرو توانست و کوپر (۱۹۸۵)، و کمپل، آدامز و دابسون (۱۹۸۶) است. این یافته بیانگر آن است که اگر نوجوان از طرف والدین مورد محبت و پذیرش قرار بگیرد در وی هویت اطلاعاتی ایجاد می شود. در حقیقت، این گونه نوجوانان تمایل بیشتری به دریافت اطلاعات و ارزیابی آنها دارند، از این اطلاعات در جهت شکل دادن به هویت خود استفاده می کنند و در نتیجه از هویت موفق و پیشرفته تر برخوردار می گردند. اما مهار والدین بدون محبت و پذیرش منجر به ایجاد هویت اطلاعاتی نمی شود. به طور کلی تحقیقات نشان می دهد که محبت بیشترین تأثیر را بر رشد هویت موفق دارد. زیرا موثرترین روش در کمک به نوجوان برای کسب اطمینان و اعتماد به نفس در تغییرات زندگی و چالش هایی که با آن روبرو می شود می باشد. همچنین کمپل، آدامز و دابسون (۱۹۸۶) نشان دادند که ترکیب مصمیمیت عاطفی و پذیرش از طرف خانواده و دادن استقلال (خود تعیینی) به نوجوان موجب ایجاد سبک هویتی موفق در نوجوان می شود.

از دیگر نتایج این پژوهش رابطه سبک تربیتی توأم با مهار با سبک هویتی هنجاری بود. این نتیجه همسو با پژوهش های اشتاین برگ (۱۹۹۹)، گرو توانست و کوپر (۱۹۸۵)، انرایت و همکاران (۱۹۸۰) می باشد. به طور کلی نتایج تحقیقات نشان می دهد که والدین سخت گیر و مستبدی که مهار زیادی بر فرزندان اعمال می نمایند و فرصت کافی را در اختیار نوجوان قرار نمی دهند و عقاید خود را تحمیل می نمایند موجب ظهور هویت زودرس (هنجاری) در نوجوان می گردند. همان گونه که می دانیم هریت زودرس «بیشتر مبتنی بر سبک هویت هنجاری می باشد. والدینی که مهار و نظار تزیادی بر فرزندان خود اعمال می نمایند به نوعی در صدد انتقال هنجارها و ارزش های خود به فرزندان می باشند و از این میان چندان اجازه اظهار نظر و کسب اطلاعات و ارزیابی آنها را به فرزندان خود نمی دهند احتمالاً این امر موجب می گردد که این نوجوانان بیشتر از سبک پرورش هنجاری استفاده نمایند (سامانی و فولاد چنگ، ۱۳۸۵). و همچنین یکی دیگر از نتایج این پژوهش نشان داد که سبک تربیتی توأم با مهار قادر به پیش بینی سبک سردرگم - اجتنابی نمی باشد. تنها محبت و پذیرش از طرف والدین به شکل منفی و معنادار قادر به پیش بینی سبک سر در گم - اجتنابی بود. یعنی زمانی که نوجوان از طرف والدین مورد محبت و پذیرش واقع نشود نوجوان دچار سبک سر در گم - اجتنابی می شود. و این نتیجه همسو با پژوهش های میوس و همکاران (۲۰۰۲)، اشتاین

برگ (۱۹۹۹)، فرانک و همکاران (۱۹۹۰)؛ گرا تورونت و کوپر (۱۹۸۵)، اندرایت و همکاران (۱۹۸۰)، آدامز، دایک و بنیون (۱۹۹۰)، و کمیل، آدامز و دابسون (۱۹۸۶) می باشد.

یکی دیگر از نتایج، فقدان ارتباط معنادار گفت و شنود و انسجام خانواده و همدلی با هویت ملی بود که انسجام خانواده و گفت و شنود دارای ارتباط مثبت و مستقیم، و همدلی دارای ارتباط منفی و معکوس است ولی در هیچ کدام، رابطه معنی داری مشاهده نشد. یکی دیگر از نتایج تحقیق این بود که بین میزان هویت ملی و روابط صمیمی رابطه معنی داری وجود دارد؛ یعنی والدینی که ارتباط صمیمی بیشتری با فرزندان دارند، فرزندان آنها نیز هویت ملی بالاتری دارند.

نتایج بین هویت موفق و عملکرد خانواده‌مبین آن است که افته‌ها نشان داد که نوجوانان دارای هویت موفق و با دیررس در خانواده‌هایی رشد می‌کند که گرمی، صمیمیت و یکپارچگی در آنها بالاست و اعضای خانواده با یکدیگر روابط عاطفی خوبی دارند. سبک فرزند پروری دموکراتیک در این خانواده‌ها بیشتر حاکم است و در کل اعضای خانواده خود را خوشبخت تصور می‌کند و از بودن در کنار یکدیگر احساس رضایت دارند. همچنین در این خانواده‌ها، افراد آزادانه حق اظهار نظر دارند و مهارت‌های ابراز وجود به خوبی آموزش داده می‌شود. در چنین خانواده‌هایی مذهب نقش هماهنگ‌کننده رفتار اعضای خانواده را دارد. نکته‌ای که در هیچ یک از تحقیقات مربوط به هویت‌یابی به آن اشاره نشده است. گفته می‌شود که مذهب کارکرد هماهنگ‌کننده‌ای در احساس هویت افراد دارد؛ بنابراین، بی‌دلیل نیست که افراد مذهبی ویژگی‌های شخصیتی مثبتی دارند، دارای رفتار با ثبات تری هستند و بالطبع دارای هویت موفق.

در یک جمع‌بندی کلی می‌توان گفت که خانواده هنوز هم می‌تواند و توانسته به عنوان یک نهاد اولیه اصلی در جامعه، کارکردهای خاص خود را داشته باشد و بر خلاف نظر برخی که عنوان می‌کنند امروزه با توسعه وسایل ارتباط جمعی و گروه‌های ثانویه، خانواده کارکردهای خود را بالأخص در زمینه انتقال ارزش‌ها، هنجارها و... از دست داده است باید گفت که داده‌ها نشان می‌دهد که والدین هنوز هم می‌توانند نقش موثری بر هویت و شخصیت فرد داشته باشند. با توجه به اهمیت توانایی‌های شناختی در دوران نوجوانی و جوانی و تأثیرات آن بر شکل‌گیری هویت فرد باید در این دوره توجه خاص به جوانان صورت گیرد لذا خانواده، اجتماع و مسئولان باید نسبت به اطلاع‌رسانی کامل و مناسب با توجه به نیازها و مسائل موجود در زندگی فردی و جمعی برای جوانان اقدام نمایند زیرا فرد باید از بین همه امکانات و ارتباطات قابل تصور به انتخاب‌های ظریفی از تعهدات فردی، حرفه‌ای، جنسی و عقیدتی دست یابد.

منابع

فارسی

۱. احمدوند، محمد علی، ۱۳۹۴، بهداشت روانی، تهران: انتشارات پیام نور
۲. جوادی یگانه، محمدرضا، ۱۳۹۴، انسان جامعه شناختی و رمزهای آن، نقد و بررسی کتاب انسان‌شناسی جامعه شناختی رالف دارندورف، کتاب ماه علوم اجتماعی (۲۲)، مرداد، ص ۱۲-
۳. دیره، ع. ۱۳۹۵، بررسی تعیین‌کننده‌های هویت‌یابی و الگوگزینی در میان دانش‌آموزان دبیرستانی شهر شیراز و ارتباط آن با شیوه فرزندپروری خانواده‌ها، تحقیق منتشر شده موجود در آرشیو تحقیقات اداره کل آموزش و پرورش خراسان، مشهد.
۴. روشن، ر. آقامحمدیان، ح. طباطبائی، ک. ۱۳۹۵، روانشناسی رشد (۱) با تأکید بر بهداشت روانی، تهران، نشر میثاق.

۵. ریو، جان مارشال، ۲۰۰۱، انگیزش و هیجان. ترجمه یحیی سید محمدی، ۱۳۸۳، تهران: ویرایش.
۶. سرمد، ز. بازرگان، ع. حجازی، ا. ۱۳۷۶، روشهای تحقیق در علوم رفتاری. تهران، انتشارات آگاه.
۷. شیخ روحانی، س. ۱۳۸۸، مقایسه میزان اضطراب در پایگاههای هویت در دانشجویان رشته های علوم تربیتی و روانشناسی دانشگاه فردوسی.
۸. صدرالسادات، س ج، شمس اسفند اباد، ح، امامی پور، س، ۱۳۹۴، مقایسه شیوه های فرزند پروری و کارکرد خانواده در خانواده های بد سرپرست، دارای اختلالات رفتاری و عادی. دانشگاه علوم پزشکی شهرکرد (۷)، ۲.
۹. علایی، رقیه، کدیور، پروین، خانی، شهرام و صرامی، غلام، ۱۳۹۴، بررسی مدل روابط علی عوامل خانوادگی، محیطی و فردی در مصرف مواد در نوجوانان روستاهای کرج. دوفصلنامه توسعه روستایی، شماره ۳، صص ۱۳۷.
۱۰. فاروقی، ح. ۱۳۸۹، بررسی رابطه عزت نفس با پایگاههای هویت در دانشجویان دانشگاه فردوسی مشهد.
۱۱. فرانکن، رابرت، ۱۹۹۸، انگیزش و هیجان. ترجمه: حسن شمس اسفندآبادی، غلامرضا محمودی و سوزان امامی پور، ۱۳۸۴، تهران: انتشارات فی.
۱۲. گلدنبرگ، ا، گلدنبرگ، ه. ۱۳۹۰، خانواده درمانی، ترجمه حسین شاهی برواتی و ح همکاران. تهران: نشر روان.
۱۳. محسنی، ن. ۱۳۹۵، ادراک خود از کودکی تا بزرگسالی، تهران، انتشارات بعثت.
۱۴. یوسفی، ف، ۱۳۹۰، ارتباط سبک فرزند پروری والدین با مهارت های اجتماعی و جنبه های از خود پنداره دانش آموزان دبیرستانی، دانشور رفتار، ۱۴(۲۲)

(ب) انگلیسی

۱. Adams, G. R; Berzonsky, M. D; Keating, L. ۲۰۰۶، Psychosocial resources in firstyear university students: The role of identity processes and social relationships. *Journal of Youth and Adolescence*, 35, 81-91.
۲. Amato.P.R. ۲۰۱۶، The effects of divorce and marital discord on adult childrens psychological well-being. *American sociological review* 66-900-921.
۳. Arnett, J. J. ۲۰۰۰، Emerging adulthood: A theory of development from the late teens through the twenties. *American Psychologist*, 55, 469-480.
۴. Arslan, E; Ari, R. ۲۰۱۰، Analysis of ego identity process of adolescents in terms of attachment styles and gender. *Procedia Social and Behavioral Sciences*, 2, 744-750
۵. Aunola, K., & Nurmi, J. E. ۲۰۱۴، The role of parenting styles in children's problem behavior. *Child Development*, 76, 1144-115
۶. Beaumont, S. I. ۲۰۰۹، Identity Processing and Personal Wisdom: An Information Oriented Identity Style Predicts Self- Actualization and Self-Transcendence. *An International Journal of Theory and Research*, 9، ۲۰۹۵-۱۱۵.
۷. Berzonsky, M. D. ۲۰۰۶، Identity processing style and selfdefinition: Effect of a priming manipulation. *polish psychological bulletin*, 36، 137-43
۸. Berzonsky, M. D; Kuk, L. S. ۲۰۰۰، Identity status, identity processing style and the transpition to University. *Journal of Adolescent Research*, 15(۱)، ۴۶-۵۴
۹. Berzonsky, M. D. ۱۹۸۹، Identity style: Conceptualization and measurement. *Journal of Adolescent Research*, 4, 268-282.
۱۰. Berzonsky, M. D. ۱۹۸۹، Identity style: Conceptualization and measurement. *Journal of Adolescent Research*, 4, 268-282.

۱۱. Berzonsky, M.D. (۲۰۰۴) Ego identity: A PERSONAL stand point in a postmodern world. 5 (۲): ۱۲۵-۱۳۶
۱۲. Crocetti, E; Sica, L; Schwartz, S; Serafini, T; Meeus, W. (۲۰۱۳) Identity styles, dimensions, statuses, and functions: Making connections among identity conceptualizations. *Revue européenne de psychologie appliquée*, 63, 1-13.
۱۳. Duriez, B; Soenens, B. (۲۰۰۶) Personality, identity styles, and religiosity: An integrative study among late and middle adolescents. *Journal of Adolescence*, 29, 119-۱۳۵.
۱۴. Erikson, E. (۱۹۶۸) *Identity, youth and crisis*. New York: Norton.
۱۵. Gladwin, T; Figner, B; Crone, E; Wiers, R. (۲۰۱۱) Addiction, adolescence, and the integration of control and motivation. *Developmental Cognitive Neuroscience*, 1, 364-376
۱۶. Kroger, J. (۲۰۰۷) Why is identity achievement so elusive? *Identity: An International Journal of Theory and Research*, 7, 331-348.
۱۷. Marcia, J. E. (۱۹۶۶) Development and validation of egoidentity status. *Journal of Personality and Social Psychology*, 3, 551-558.
۱۸. Philips, C. (۲۰۰۸) Instructional interventions affecting critical thinking skills and dispositions. *Review of Educational Research*, 78, 1102-1134.
۱۹. Rohner, R. P. (۱۹۸۶) *The warmth dimension: Foundations of parental acceptance-rejection theory*. Storrs, CT: Rohner Research. (Original work published ۱۹۸۶)
۲۰. Seifent, K. L., Houffnung, R. J., & Hoffnung, M. (۲۰۱۵) *Life span development*, Massachusetts: Houghton Mifflin.
۲۱. sramova, B; Bianchi, G; Lasticova, B; Hamranova, A. (۲۰۰۸) Analyses of Socio-Cognitive Identity Styles by Slovak Adolescents. *International Journal of Human and Social Sciences*, 3(۸), ۴۹۵-۴۹.